

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 marca 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. powołując się na treść ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U z 2020 r., poz. 53 t.j.), ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924) oraz art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (Dz. U z 2018 r., poz. 1311 t.j.) odmówił J. S. prawa do deputatu węglowego. W uzasadnieniu decyzji organ, wskazał, że ze zgromadzonych dokumentów wynika, że bezpośrednio przed przejściem na emeryturę pomostową wnioskodawca nie był pracownikiem zatrudnionym na kolei. Według organu rentowego po ustaniu zatrudnienia na kolei skarżący był zatrudniony w (...) Spółka z o.o., które nie zostało utworzone na podstawie ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), czyli nie było zakładem wydzielonym z jego struktur organizacyjnych. (decyzja k. 19 akt ZUS)

Od powyższej decyzji J. S. reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika odwołał się w dniu 10 maja 2021 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi uznając wymienioną decyzję za krzywdzącą, wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do deputatu węglowego oraz o zasądzenie od ZUS na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego skarżącego. Wnioskodawca wskazał, że w istocie był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. na stanowisku maszynisty, a tym samym przed nabyciem prawa do świadczeń emerytalnych był on zatrudniony na kolei jako pracownik kolejowy i bez znaczenia pozostaje fakt, czy (...) Sp. z o.o. została utworzona na podstawie ustawy z dnia 8 września 2000 roku o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...). Ponadto wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy dopuścił się naruszenia prawa materialnego tj. art. 74 ust. 1 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) (t.j. Dz.U. z 2021 roku, poz. 146) poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na mylnym przyjęciu, że okres zatrudnienia skarżącego w (...) Spółce z o.o. na stanowisku maszynisty nie był zatrudnieniem odwołującego się na kolei. Podczas, gdy prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia uzyskali emeryturę lub rentę (w tym wypadku emeryturę pomostową). Istotne jest tu zatem ustalenie, czy przyznawane świadczenie emerytalne ustalone zostało na podstawie zatrudnienia kolejowego i wówczas prawo do deputatu przysługuje, czy też na podstawie zatrudnienia poza koleją, co wyklucza przyznanie prawa do deputatu, zaś ze stanu faktycznego niniejszej sprawy wynika w sposób jednoznaczny, że skarżący przed nabyciem uprawnienia do emerytury pomostowej był zatrudniony na kolei i to właśnie zatrudnienie na kolei stanowiło podstawę nabycia prawa do emerytury pomostowej. W ocenie skarżącego prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia uzyskali emeryturę lub rentę. Istotne jest zatem jedynie ustalenie, czy przyznawane świadczenie emerytalne ustalone zostało na podstawie zatrudnienia kolejowego i wówczas prawo do deputatu przysługuje, czy też na podstawie zatrudnienia poza koleją, co wyklucza przyznanie prawa do deputatu. (odwołanie k. 3 – 8)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego odrzucenie z uwagi na jego złożenie do upływie ustawowego terminu, a w przypadku przywrócenia terminu do wniesienia odwołania podniósł argumentację jak w zaskarżonej decyzji. (odpowiedź na odwołanie k. 10 - 11)

W piśmie procesowym z dnia 3 września 2021 r. organ rentowy wycofał swój wniosek o odrzucenie odwołania, wnosząc o merytoryczne jego rozpoznanie i oddalenie z przyczyn wskazanych w zaskarżonej decyzji. (pismo ZUS z 3 września 2021 r. k. 26 – 26 verte)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. S. urodził się w dniu (...) (okoliczność bezsporna)

Ubezpieczony w okresie od 14 stycznia 1981 r. do 11 sierpnia 2006 r. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na kolei w (...) S.A. Zakład (...) w Ł., którego następcą prawnym została (...) S.A

Zakład (...) w Ł. jako rzemieślnik, starszy rzemieślnik, pomocnik maszynisty trakcji spalinowej, maszynista trakcji spalinowej, a ostatnio starszy maszynista trakcji spalinowej. (świadczenie pracy k. 4 - 4 verte akt ZUS)

W (...) S.A Zakład (...) w Ł. wnioskodawca w okresach od 14 stycznia 1981 r. do 25 kwietnia 1982 r. i od 9 maja 1984 r. do 11 sierpnia 2006 r. wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy i stale pracę w szczególnych warunkach, tj. prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów wymienione w Wykazie A dziale VIII poz. 13 stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm) oraz w załączniku nr 2 poz. 5 ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U z 2008 r. nr 237, poz. 1656). (bezsporne a nadto świadczenie pracy k. 4 - 4 verte akt ZUS)

Następnie w okresie od 16 sierpnia 2006 r. do 31 stycznia 2021 r. był on zatrudniony na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy na kolei w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G., jako maszynista. (świadczenie pracy k. 10 - 10 verte akt ZUS)

W (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. wnioskodawca w okresie od 16 sierpnia 2006 r. do 31 stycznia 2021 r. wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy i stale pracę w szczególnych warunkach, tj. prace zakładowych służb kolejowych bezpośrednio związane z utrzymaniem ruchu pociągów wymienione w Wykazie A dziale VIII poz. 13 stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 z późn. zm) oraz w załączniku nr 2 poz. 5 Ustawy z dnia 19.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U z 2008 r. nr 237, poz. 1656). (bezsporne a nadto świadczenie pracy w szczególnych warunkach k. 11 akt ZUS)

Przedmiotem działalności (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. jest transport kolejowy. Spółka ta posiada licencję na wykonywanie kolejowych przewozów. (bezsporne)

U wskazanych wyżej pracodawców ubezpieczony przez cały okres zatrudnienia do 30 czerwca 2015 r. miał wypłacany ekwiwalent za węgiel. (bezsporne, a nadto pismo wnioskodawcy k. 3 - 8)

Decyzją z dnia 4 marca 2003 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. ustalił wartość kapitału początkowego J. S.. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1989 r. do 31 grudnia 1998 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 107,75 %. Postawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 107,75 % przez kwotę 1220,89 zł, tj. kwotę bazową.

Do ustalenia wartości kapitału przyjęto okresy składkowe w ilości: 19 lat i 7 miesięcy i 9 dni, okresy nieskładkowe w ilości 4 miesięcy. Wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniosła 107.248,35 zł. (decyzja k. 11 - 11 verte akt kapitałowych ZUS)

W dniu 14 grudnia 2020 r. ubezpieczony złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury pomostowej. (wniosek k. 1-4 verte akt ZUS).

Decyzją z dnia 22 lutego 2021 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. na podstawie ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych przyznał wnioskodawcy emeryturę pomostową od 01.02.2021 r., tj. od następnego dnia po rozwiązaniu stosunku pracy.

Podstawę obliczenia emerytury stanowiła ustalona na ostatni dzień miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury:

- kwota składek na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie, tj. 642265,02 zł;

- kwota kapitału początkowego zewidencjonowana na koncie z uwzględnieniem waloryzacji, tj. 510385,45 zł;

- średnie dalsze trwanie życia dla osoby w wieku 60 lat, według tablic średniego trwania życia obowiązujących w dniu zgłoszenia wniosku o emeryturę wyniosło 261,50 miesięcy.

Wysokość emerytury pomostowej na dzień 01.02.2021 r. wyniosła miesięcznie 4407,84 zł, a po waloryzacji od dnia 01.03.2021 (4407,84 zł x 104,24 %) - 4594,73 zł. (decyzja k. 14 – 15)

W dniu 8 marca 2021 r. J. S. złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie prawa do ekwiwalentu pieniężnego za kolejowy deputat węglowy w związku przejściem na emeryturę pomostową w dniu 01.02.2021 r. w oparciu o w szczególności treść ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...). (wniosek k. 18 akt ZUS)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno w postaci dokumentów a w szczególności załączonych do akt ZUS, w tym świadectw pracy oraz świadectw pracy w szczególnych warunkach z (...) S.A. Zakład (...) w Ł. oraz z (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G..

Powyższe dokumenty nie były podważane w toku procesu przez żadną ze stron. Stanowią zatem wiarygodne źródło dowodowe.

Podkreślić należy zaś, że strony z ustalonego w zakresie koniecznym dla rozstrzygnięcia sprawy, stanu faktycznego, wywodziły odmienne skutki prawne, ta zaś kwestia należy do oceny prawnej zebranego w sprawie materiału dowodowego, czego Sąd dokona poniżej w ramach rozważań prawnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego i poczynionych na jego podstawie ustaleń faktycznych oraz przeprowadzonej oceny dowodów, należy uznać, że odwołanie J. S. zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 74 ust. 1-11 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...)” (Dz. U z 2021 r., poz. 146 t.j.) byłemu pracownikowi kolejowemu pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy, przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 1983 r. poz. 144, z późn. zm.15) albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2020 r. poz. 53, 252, 568, 1222 i 1578), a także członkom rodziny tego pracownika pobierającym po nim rentę rodzinną przyznana na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego; za podstawę ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przeciętną średnioroczną cenę detaliczną 1000 kg węgla kamiennego z roku poprzedzającego rok, w którym ekwiwalent ma być wypłacany, ogłaszaną przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w terminie do dnia 20 stycznia każdego roku, w formie komunikatu, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, skorygowaną o przewidywany w ustawie budżetowej średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych emerytów i rencistów na rok planowany; świadczenie określone w ust. 1 przysługuje również emerytowi lub renciście, który pobiera emeryturę lub rentę z tytułu zatrudnienia w okresach równorzędnych z okresami zatrudnienia na kolei, oraz osobie, której przyznano kolejową emeryturę lub rentę w drodze wyjątku; prawo do deputatu węglowego nie przysługuje jednak emerytowi lub renciście, jeżeli nie przysługiwało mu w okresie zatrudnienia, z tytułu którego powstało prawo do emerytury lub renty; ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1, przyznaje i wypłaca w dwóch terminach wraz z wypłatą emerytury lub renty: w marcu - za okres od 1 stycznia do 30 czerwca i we wrześniu - za okres od 1 lipca do 31 grudnia każdego roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa; w przypadku przyznania emerytury lub renty po terminie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego, ekwiwalent należny od dnia przyznania emerytury lub renty do końca półrocznego okresu, o którym mowa w ust. 5, wypłaca się łącznie z pierwszą należnością z tytułu emerytury lub renty; w przypadku przyznania

renty rodzinnej po emerycie lub renciście ekwiwalent pieniężny z tytułu tej renty przysługuje dopiero po upływie okresu, za który został wypłacony emerytowi lub renciście; emerytom lub rencistom przebywającym w domach pomocy społecznej ekwiwalent pieniężny wypłaca się miesięcznie wraz z wypłatą emerytury lub renty; w przypadku gdy rentę rodzinną pobiera więcej niż jedna osoba, wszystkim tym osobom przysługuje łącznie jeden ekwiwalent. W razie podziału renty rodzinnej ekwiwalent pieniężny ulega podziałowi w częściach równych, odpowiednio do liczby uprawnionych; emeryci i renciści nabywają prawo do ekwiwalentu pieniężnego z dniem przyznania emerytury lub renty; prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego ustaje lub ulega zawieszeniu wraz z ustaniem prawa do emerytury lub renty.

Prawo do ekwiwalentu za deputat węglowy jest uprawnieniem o charakterze wyjątkowym o ustawowej podstawie, świadczenie to wypłaca Zakład Ubezpieczeń Społecznych z dotacji celowej z budżetu państwa. W swych początkach było to prawo pracownika kolejowego do bezpłatnego przydziału węgla, co skutkowało zrównoważeniem jego utraty kwotą pieniężną (parytet towaru i pieniądza). Przydzielanie węgla pracownikom i rencistom lub emerytom (...) stanowiło przywilej, mający łagodzić trudności w nabywaniu węgla na wolnym rynku, należny oprócz i niezależnie od wynagrodzenia za pracę oraz od emerytury i renty. Stanowiło także swego rodzaju tradycję wywodzącą się z tego, że węgiel składowany był na terenach kolejowych. Z tych przyczyn deputat węglowy ustanowiony został jako bezpłatny przydział węgla, co realizowało cel wyposażenia pracowników w dobro reglamentowane także po ich przejściu na emeryturę lub rentę, spełniane w pieniądzu tylko wówczas, gdy przydział węgla był zbędny (por. uchwałę siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2000 r., sygn. akt III ZP 9/00, OSNAP rok 2000, nr 24, poz. 902).

Zgodnie z treścią art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...)", byłemu pracownikowi kolejowemu, pobierającemu emeryturę lub rentę z tytułu niezdolności do pracy przyznana na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a także członkom rodziny tego pracownika, pobierającym po nim rentę rodzinną przyznana na podstawie wymienionych przepisów, przysługuje prawo do deputatu węglowego w ilości 1.800 kg węgla kamiennego rocznie, w formie ekwiwalentu pieniężnego. Dyspozycją przytoczonego przepisu ustawodawca określił krąg podmiotów, którym przysługuje prawo do deputatu węglowego, tj. byłym pracownikom kolejowym pobierającym rentę lub emeryturę (lub członkom ich rodzin), którzy prawo do renty lub emerytury uzyskali na podstawie jednego z trzech wymienionych aktów prawnych, a ponadto w okresie zatrudnienia na kolei mieli prawo do deputatu węglowego. (vide wyrok SA w Łodzi z dnia 17.02.2015 r., III AUa 661/14, opubl. Legalis nr 1242616)

Stosownie zaś treści art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 roku, poz. 1924) która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2009 r. ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o emeryturze, należy przez to rozumieć również emeryturę pomostową.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy wskazać trzeba, że kwestią sporną było, czy ubezpieczonemu przysługuje w świetle przytoczonego wyżej art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji i restrukturyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...)" prawo do wypłaty deputatu węglowego w ilości 1800 kg węgla kamiennego rocznie w formie ekwiwalentu pieniężnego.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew twierdzeniom Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, wnioskodawca J. S. spełnił wszystkie ustawowo wymagane przesłanki do przyznania prawa do deputatu.

Ubezpieczonego bez wątpienia uznać trzeba, za byłego pracownika kolejowego w rozumieniu ww. przepisu. Był on bowiem zatrudniony na kolei ((...) S.A. Zakład (...) w Ł.) w okresie od 14 stycznia 1981 r. do 11 sierpnia 2006 r. jako rzemieślnik, starszy rzemieślnik, pomocnik maszynisty trakcji spalinowej, maszynista trakcji spalinowej, a ostatnio starszy maszynista trakcji spalinowej a następnie w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. w okresie od 16 sierpnia 2006 r. do 31 stycznia 2021 r. jako maszynista, co potwierdzają wprost dokumenty takie jak świadectwa pracy i świadectwa pracy w szczególnych warunkach.

Nadto ubezpieczony oświadczył, że we wskazanych wyżej okresach zatrudnienia otrzymywał deputat węglowy, co nie było kwestionowane przez stronę przeciwną. Nadto wykazano jednoznacznie, że od dnia 1 lutego 2021 r. ubezpieczony pobiera emeryturę pomostową przyznaną w oparciu o zatrudnienia na kolei, które były przeważającymi okresami świadczenia pracy przez ubezpieczonego.

Zdaniem Sądu Okręgowego spełnienie wymienionych wyżej wymagań uprawnia wnioskodawcę do uzyskania prawa do ekwiwalentu za deputat węglowy kolejowy. Nie sposób zaś zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego jakoby deputat węglowy kolejowy przysługiwał wyłącznie byłym pracownikom kolejowym tylko, jeśli ostatnio przed przejściem na emeryturę byli zatrudnieni na kolei.

W myśl poglądu wyrażonego w orzecznictwie sądów powszechnych, który Sąd Okręgowy w pełni podziela w przedmiotowej sprawie wskazać trzeba, że przytoczona regulacja zawarta w art. 74 cytowanej ustawy jest jasna, gdyby bowiem wolą ustawodawcy było ograniczenie przedmiotowego prawa jedynie dla osób zatrudnionych na kolei bezpośrednio przed przejściem na emeryturę, dałby temu wyraz umieszczając taki zapis w przepisie, jak uczynił to przykładowo w ustawie o świadczeniach przedemerytalnych (art. 2 ust. 1 ustawy o świadczeniu przedemerytalnym). Niedopuszczalna jest zaś w tym względzie wykładnia rozszerzająca, zwłaszcza, że treść powyższego przepisu jest jasno brzmiąca i konkretna. Dokonana natomiast przez organ rentowy wykładnia jest niczym nie popartą nadinterpretacją normy prawa.

Przypomnieć w tym miejscu wypada za Sądem Najwyższym (uzasadnienie wyroku dnia 20 września 2017 r. I UK 341/16, opubl. Legalis nr 1695962), iż w judykaturze i doktrynie prezentowane jest jednolite stanowisko odnośnie reguł pierwszeństwa wykładni językowej. Jeżeli językowe znaczenie tekstu jest jasne, wówczas - zgodnie z zasadą clara non sunt interpretanda - nie ma potrzeby sięgania po inne, pozajęzykowe metody wykładni. W takim wypadku wykładnia pozajęzykowa może jedynie dodatkowo potwierdzać, a więc wzmacniać, wyniki wykładni językowej wykładnią systemową czy funkcjonalną. Nie oznacza to jednak, że granica wykładni, jaką stanowią może językowe znaczenie tekstu, jest granicą bezwzględna. Oznacza to jedynie, że do przekroczenia tej granicy niezbędne jest silne uzasadnienie aksjologiczne, odwołujące się przede wszystkim do wartości konstytucyjnych. Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie wielokrotnie wyjaśniał, że przepisy regulujące system zabezpieczenia społecznego ze względu na swoją istotę i konstrukcję podlegają wykładni ścisłej. Nie powinno się więc stosować do nich wykładni celowościowej, funkcjonalnej lub aksjologicznej w opozycji do wykładni językowej, jeżeli ta ostatnia prowadzi do jednoznacznych rezultatów interpretacyjnych.

Przepis art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) nie odnosi się jedynie do pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, co wynika wprost z literalnego brzmienia w/w przepisu. (tak wyrok SA w Gdańsku z dnia 27.09.2012 r., III AUa 515/12, opubl. Legalis nr 749307, wyrok SO w Ostrołęce z dnia 11.02.2015 r., III U 1028/14, opubl. Legalis nr 1994346)

Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu do wyroku z dnia z dnia 17.02.2015 r., III AUa 661/14, opubl. Legalis nr 1242616, podkreślił, że skoro nabycie przez wnioskodawcę prawa do świadczenia nastąpiło w oparciu o zatrudnienie na kolei, w czasie którego był on uprawniony do deputatu węglowego, to prawo do tego deputatu w świetle art. 74 ust. 1 i 4 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) przysługuje mu również, jako byłemu pracownikowi kolejowemu uprawnionemu do renty/emerytury na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w Łodzi stylistyka tego przepisu skłania do wniosku, że ustawodawca położył nacisk na silny związek tego świadczenia ze stosunkiem pracy, gdyż nie użył określenia „emerytowi” lub „renciście”, tylko „byłemu pracownikowi kolejowemu”. Ekwiwalent za deputat węglowy jest niewątpliwie świadczeniem wywodzącym się ze stosunku pracy na kolei i ten aspekt oraz literalne brzmienie przepisu należy mieć na względzie w procesie wykładni i subsumcji. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, ust. 1 i ust. 4 art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. należy odczytywać łącznie w ten sposób, że prawo do deputatu węglowego przysługuje byłym pracownikom kolejowym, którzy na podstawie właśnie tego zatrudnienia uzyskali emeryturę lub rentę, co w przypadku renty oznacza, że nabycie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w oparciu o zatrudnienie poza koleją wyklucza nabycie prawa do deputatu. Istotne jest zatem ustalenie, czy renta przyznawana na podstawie ustawy o emeryturach i rentach z FUS, ustalona została na podstawie zatrudnienia kolejowego i wówczas prawo do deputatu przysługuje, czy też na podstawie zatrudnienia poza koleją, co wyklucza przyznanie prawa do deputatu (podobnie Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 7 marca 2012 r., sygn. akt III AUA 1699/11, Legalis nr 733836). Innymi słowy, przepis art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. nie odnosi się jedynie do byłych pracowników ostatnio zatrudnionych na kolei, ale do wszystkich byłych pracowników kolejowych, którzy jako emeryci lub renciści uzyskali to uprawnienie w oparciu o zatrudnienie na kolei, a nie o inne zatrudnienie.

W tym stanie rzeczy jeśli ubezpieczony J. S. nabył prawo do emerytury i podstawa wymiaru tego świadczenia ustalona została z okresów zatrudnienia na kolei, w czasie których ubezpieczony pobierał deputat węglowy (min. okres zatrudnienia od 14 stycznia 1981 r. do 11 sierpnia 2006 r. w (...) S.A), to jest on byłym pracownikiem kolejowym uprawnionym do ekwiwalentu pieniężnego za ten deputat w rozumieniu art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r., niezależnie od tego, czy po zatrudnieniu na kolei pozostawał w innym stosunku pracy, gdyż ustawa nie wymaga nawet, aby praca na kolei była ostatnim zatrudnieniem przed nabyciem prawa do emerytury.

Niezależnie od powyższego zdaniem Sądu Okręgowego brak jest podstaw prawnych dla podniesionej przez organ rentowy argumentacji zgodnie, z którą wnioskodawca nie był pracownikiem zatrudnionym na kolei w okresie od 16 sierpnia 2006 r. do 31 stycznia 2021 r., gdyż (...) Spółka z o.o. nie została utworzona na podstawie ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), czyli nie jest zakładem wydzielonym z jego struktur organizacyjnych.

Jak bezspornie bowiem ustalono przedmiotem działalności tej Spółki jest transport kolejowy i posiada ona licencję na wykonywanie kolejowych przewozów.

Zdaniem Sądu biorąc zatem pod uwagę przedmiot działalności Spółki (...) należy uznać, że zatrudnieni w niej pracownicy są pracownikami zatrudnionymi na kolei. Nadto art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe" mówi ogólnie o pracownikach kolejowych, a więc zatrudnionych na kolei, nie mówi zaś, iż mają to być pracownicy podmiotów wydzielonych z przedsiębiorstwa państwowego (...). (tak Sąd Okręgowy w Ostrołęce w uzasadnieniu do wyroku z dnia 17 marca 2015 r. III U 83/15, opubl. Legalis nr 1994346)

Dodatkowo podnieć należy, że zgodnie z art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o emeryturze, należy przez to rozumieć również emeryturę pomostową. Przez ww. przepisy odrębne należy w ocenie Sądu rozumieć m.in. art. 74 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego "Polskie Koleje Państwowe". W ustawie o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) nie mogło być mowy o emeryturze pomostowej, gdyż takie świadczenia wówczas nie były jeszcze przyznawane a ustawa o emeryturach pomostowych jeszcze nie obowiązywała. Ponieważ ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych jest aktem prawnym późniejszym niż ustawa o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), treść art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych miała na celu umożliwienie osobom otrzymującym emerytury pomostowe otrzymywanie tych samych dodatkowych kwot, które są przyznawane osobom pobierającym emerytury w oparciu o przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i

chorób zawodowych albo przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Takie rozumienie przepisu art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych jest zgodne z zasadą równego traktowania osób pobierających świadczenia emerytalne, które były zatrudnione u tego samego pracodawcy i które pobierały deputat węglowy w okresie zatrudnienia.

Jak trafnie uwypuklił bowiem Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu do wyroku z dnia 27.09.2012 r., III AUa 515/12, opubl. L., po pierwsze ustawa ta nie obowiązywała w dniu wejścia w życie ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), a po drugie – przepis art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych stanowi, że ilekroć w przepisach odrębnych jest mowa o emeryturze, należy przez to rozumieć również emeryturę pomostową. Powyższa norma stanowi wystarczającą podstawę do uznania, iż mimo braku wymienienia w art. 74 ustawy o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...) wprost przepisów ustawy o emeryturach pomostowych należy je jednak uwzględnić przy ustalaniu uprawnienia do deputatu węglowego w formie ekwiwalentu pieniężnego. Nadto, podkreślenia wymaga, iż za taką interpretacją przemawia wykładnia systemowa. Brak jest bowiem racjonalnych przesłanek do uznania, iż wolą ustawodawcy było pozbawienie osób pobierających emeryturę pomostową prawa do w/w świadczenia. Emerytury te, tak samo jak emerytury uregulowane ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r., przysługują z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. (tak SA w Gdańsku wyrok z dnia 27.09.2012 r., III AUa 515/12, opubl. Legalis nr 749307)

Ponieważ ustawa z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych jest aktem prawnym późniejszym niż ustawa o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...), treść art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych miała na celu umożliwienie osobom otrzymującym emeryturę pomostową otrzymywanie tych samych dodatkowych kwot, które są przyznawane osobom pobierającym emeryturę w oparciu o przepisy o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin lub przepisy ustawy z dnia 12 czerwca 1975r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych albo przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Takie rozumienie przepisu art. 56 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r. o emeryturach pomostowych jest zgodne z zasadą równego traktowania osób pobierających świadczenia emerytalne, które były zatrudnione u tego samego pracodawcy i które pobierały deputat węglowy w okresie zatrudnienia. (tak wyrok SA w Gdańsku z dnia 27.09.2012 r., III AUa 515/12, opubl. L.)

W związku z powyższym wnioskodawca spełnia wszystkie przesłanki wskazane w przepisie art. 74 ustawy z dnia 8 września 2000 r. o komercjalizacji, restrukturyzacji i prywatyzacji przedsiębiorstwa państwowego (...). Tym samym, brak jest podstaw do odmowy przyznania mu prawa do wypłaty deputatu węglowego.

Mając na względzie wskazane okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art.477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał J. S. prawo do ekwiwalentu pieniężnego za deputat węglowy od dnia 1 lutego 2021 r, tj. od daty uzyskania prawa do emerytury pomostowej, zgodnie z jego żądaniem.

Na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z. § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddziału w Ł., jako strony przegrywającej, kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

K.B.